

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı **Murat Kurum** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **27.04.2026**

Nevroz UYSAL ASLAN

Şırnak Milletvekili

Şırnak ili Silopi ilçesi sınırlarında, Görümlü ve Çalışkan köyleri arasında bulunan Silopi Termik Santrali, 135 MW kurulu gücündeki ünitesi için 2004 yılında üretim lisansı alınmış, aynı yıl Çin menşeli China National Machinery Engineering Corporation (CMEC) firmasıyla sözleşme imzalanmış ve yine 2005 yılında ÇED raporu tamamlanmıştır. CMEC ile imzalanan sözleşme 2006 yılında yürürlüğe girmiş, 1. ünitenin inşaat ve montajı 2008 yılında bitirilmiş, santral 2009 yılı mayıs ayında E.T.K.B. Enerji İşleri Genel Müdürlüğü nezdinde geçici kabulünü alarak ticari işletmeye geçmiştir. İlk ünitenin ardından aynı sahada iki yeni 135 MW'lık ünitenin daha kurulmasına karar verilmiş; bu üniteler için CMEC ile yapılan sözleşme Şubat 2011'de yürürlüğe girmiştir. Yeni ünitelerin inşaat ve montaj çalışmaları 2014 yılında tamamlanmış, 2. ünite Mayıs 2015'te, 3. ünite ise Aralık 2015'te geçici kabul alarak ticari işletmeye başlamıştır.

Silopi Termik Santrali, 11 yıldır üç ünitesiyle faaliyetini sürdürürken, bölgede ekolojik tahribatı derinleştiren ve hem doğal yaşamı hem de insan sağlığını ciddi biçimde tehdit eden bir etki yaratmaktadır.

Şırnak Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'nün 2024 yılı Şırnak İl Çevre Durum Raporu'ndaki veriler, bu yükün boyutunu açık biçimde gösteriyor. Buna göre santralde bir yıl içinde 840 bin 682 ton kömür/asfaltit kullanılmış, bunun sonucunda 262 bin 636 ton uçucu kül ve 192 bin 521 ton cüruf (katı atık) oluşmuştur.

Aynı raporda söz konusu atıkların 2. sınıf düzenli depolama alanında depolandığı belirtilmektedir. Buna karşılık il genelinde yalnızca merkez ilçede bulunan tek bir hava kalitesi ölçüm istasyonundan söz edilmekte; Silopi'de ayrı bir istasyon ve kapsamlı kirlenici izlemesi görünmemektedir. Ayrıca yerel basına yansıyan habere göre Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü ekipleri 2026 yılında tesisin soğutma kulelerinden deşarj suyu numunesi almıştır. Bu durum,

Silopi Termik Santrali'nin çevresel etkilerinin sınırlı ve parçalı biçimde izlendiği yönünde ciddi soru işaretleri doğurmaktadır.

Çevreye verilen zararın ilk ve en temel nedeni, santralin yaktığı asfaltitin niteliği ile ortaya çıkan emisyon yüküdür. Silopi'ye ilişkin ÇED metninde santralden kaynaklanacak başlıca kirleticiler arasında kükürt dioksit (SO₂), azot oksitler (NO_x), partikül madde (PM), karbon monoksit (CO) ve halojen bileşikleri sayılmaktadır. Aynı belgede, santralin akışkan yatak teknolojisi ve kireçtaşı beslemesiyle SO₂'yi azaltmayı hedeflediği anlatılsa da bu sistem kirletici oluşumunu tamamen ortadan kaldırmamakta; yalnızca sınırlamayı hedeflemektedir. Şirket kendi internet sitesinde çevre izinleri, ÇED belgeleri ve baca gazı emisyon verilerini yayımladığını belirtmektedir. Ancak izin belgesinin varlığı ile çevresel etkinin fiilen ortadan kalkması aynı şey değildir; asıl mesele, emisyonların uzun vadeli birikimli etkisinin, bağımsız ve düzenli biçimde denetlenip denetlenmediğidir.

Hayvancılık ve insan sağlığı bakımından sorun daha da ciddidir. Çünkü toprakta biriken yük yalnızca toprakta kalmaz; yem bitkilerine, meralara, suya ve sonuçta yaşam zincirine temas eder. Buna rağmen Silopi özelinde kamuoyuna açık, bağımsız ve kapsamlı bir sağlık etki değerlendirmesi ya da hayvancılık üzerindeki etkileri bütünlüklü biçimde inceleyen düzenli bir resmî çalışma ortaya konulmamış. Yani kirletici yük var, atık hacmi var, toprakta etkiye işaret eden bilimsel bulgular var; fakat bu etkinin insan ve hayvan sağlığındaki toplam sonucunu ortaya koyan şeffaf ve sürekli bir izleme mekanizması eksiktir.

Bir diğer önemli başlık da sudur. Şırnak İl Çevre Durum Raporu'na göre Silopi Termik Santrali su kaynağı olarak Hezil Çayı'nı kullanmaktadır ve atık sularını kendi bünyesinde kurduğu paket arıtma sistemiyle arıtmaktadır. Bu veri bize şunu söylüyor: Silopi Termik santrali aynı zamanda havza, su kullanımı ve su hakkı meselesidir. Su baskısının arttığı, ekolojik yükün çoğaldığı bir bölgede böylesi bir tesisin etkisi parçalı değil, bütünlüklü değerlendirilmek zorundadır.

Bu bağlamda;

1. Silopi Termik Santrali'nin 2024-2025- yıllarına ait sürekli emisyon ölçüm sistemi verileri nelerdir?
2. Tesis kaynaklı uçucu kül ve katı atık'ın depolandığı alanların kapasitesi, doluluk oranı ve çevresel güvenlik tedbirleri nelerdir?

3. Uçucu kül ve katı atık depolama alanlarından yeraltı suyu, yüzey suyu ve tarım toprağına sızıntı riski bakımından düzenli izleme yapılmakta mıdır?
4. Silopi'de termik santral etkisini doğrudan izleyecek bağımsız bir hava kalitesi istasyonu var mı? Var ise bunun ölçüm sonuçları nelerdir? Yok ise neden bulunmamaktadır?
5. Tesisin soğutma suyu ve diğer endüstriyel atık sularına ilişkin 2024, 2025 ve 2026 yıllarında alınan numunelerin analiz sonuçları nelerdir?
6. Son 5 yılda Silopi Termik Santrali hakkında gerçekleştirilen çevre denetimi sayısı kaçtır; bu denetimlerde kaç uygunsuzluk tespit edilmiş ve hangi yaptırımlar uygulanmıştır?
7. Tesisin çevre ve halk sağlığı üzerindeki etkilerine ilişkin güncel, bağımsız ve kamuoyuna açık bir etki değerlendirmesi yayımlanacak mıdır?